

Viastr, Cestov

4*18

MAREK EPSTEIN
SOKOLSKÝ SLET
JAN LUKAČEVIČ
PETROHRAD

JEZDÍM MÁLO, PLATÍM MÁLO

Vyzkoušejte férové autopojištění,
s kterým šetří již 200 000 klientů.

Převeďte si k nám i své ostatní pojistky
a ušetřete dalších až 21 %.

Autopojištění

Allianz

na začátek

Stanislav Bernard
spolumajitel Rodinného pivovaru Bernard

Nedávno zavítala do našeho pivovaru skupinka mých známých, kterou jsme tu prováděli. Když jsme se zastavili u budovy ležáckých tanků, kde jsou na fasádě napsány naše firemní hodnoty – otevřenost, důvěra, spolupráce, odpovědnost a pozitivita, začal jsem jim vysvětlovat, jak vznikaly a jak obrovský význam pro nás všechny mají. Zaujalo je to, ale jeden z nich dost dobře nechápal, jak se nám povedlo tak přátelské prostředí vybudovat. Říkal, že navštěvuje řadu jiných firem a že se spíš setkává s naštváním a se špatnými vztahy.

Esence toho všeho byla, že jsme před léty požádali naše zaměstnance, aby sami navrhli a vybrali společné firemní hodnoty. Neudělali jsme to v kanceláři, což by bylo rozhodně rychlejší. Ten proces trval zhruba rok a půl. Víím, že kdybychom to udělali za ně, tak by to nefungovalo, lidé by nepovažovali hodnoty za své. Ale oni vnímali, že jim důvěrujeme, že jsme na stejné vlně a že to není jen nějaké další nařízení, které se musí splnit. Před tím, než naše hodnoty vznikly, to u nás vypadalo podobně jako v dalších firmách. Vztahy nebyly špatné, ale problémy mezi lidmi vyvstávaly. V průběhu diskuzí o hodnotách se ve firmě začala měnit atmosféra a já věděl, že jdeme správným směrem. Ubývalo pomluv, hádek, bojů, negativních reakcí, a naopak začalo postupně přibývat otevřenosti, radosti. Bylo to fascinující.

V té době jsme měli sto zaměstnanců a důležité je, že od té chvíle jsme našli pracovníky, teď jich máme téměř dvě stě, vybírali primárně podle těchto hodnot. Nyní máme ve firmě hezké vztahy, je tu příjemná atmosféra, lidé jsou schopní se na sebe usmát, pozdravit se a pozdravit i návštěvu, nechodí zakabonění a stažení do sebe. Já osobně tohle vnímám jako to nejvíc, co se nám vůbec podařilo. Neexistuje na to rychlé řešení nebo nějaká zázračná technika. Díky celému procesu, který vyšel zespoda a měl podporu a důvěru nahoře, vznikly vztahy, kterých si lidé velmi váží a sami si je chrání. Samozřejmě se čas od času něco řeší, nejsme andělé, ale je to nyní mnohem snadnější. Dobrá nálada je proces, není jednou provždy daná, musí se na ní vědomě a každodenně pracovat. Velmi také pomáhá, že lidé jsou hrdí na to, jaké pivo varíme, jakou značku vytváříme, že máme své sny a chceme se bavit, dělat si legraci a nebrat se smrtelně vážně.

Práce je významnou součástí našich životů a my nejsme na světě proto, abychom se prudili a trávili čas tam, kde není přátelské, zábavné prostředí, ale abychom si dělali radost. A pokud tomu tak není, máme každý svobodnou volbu. Navíc je tu další důležitý rozměr. Právě jen v příjemné atmosféře totiž může vzniknout skutečně dobrý produkt, kterým je v našem případě výjimečné pivo. Když lidé něco dělají ze srdce, s láskou a hrdostí, a nejen proto, aby si domů odnesli výplatu, dává to všechno velký smysl.

Držte se!

vlastní cestou 4¹⁸

obsah

říjen – listopad – prosinec

editor
Boris Dočekal
redakce
Stanislav Bernard, Zdeněk Mikulášek, Markéta Navrátilová
design
Štěpán Malovec
jazyková poradkyně
Aneta Slavíková
tisk
Indigoprint, s. r. o.
vydavatel
Rodinný pivovar Bernard, a. s.

04 – Marek Epstein
rozhovor

10 – Dobřej dojem
povídka Ireny Hejdové

14 – XVI. Vsesokolský slet 2018
fotoreportáž

20 – Z pivovaru
novinky z pivovaru

22 – Hodinový hotel
lahůdka ze světa architektury

26 – Rozhodně jsem optimista
rozhovor s Janem Lukačevičem

30 – Dawson City: Borůvky
komiks (Jaromír 99 / J. Rudiš)

32 – Z pivovaru
Bernardova cena Fair Play

33 – Čeho je moc, toho je příliš
fejton Bedřicha Solanského

34 – Město nad řekami a kanály
reportáž

38 – Zámek v Černé Hoře
Vysočina a okolí

foto na obálce > Markéta Navrátilová

www.bernard.cz

www.facebook.com/bernard.cz

Scenárista

není pánem

svého textu

řeká scenárista a spisovatel
Marek Epstein

Scénář není napsaný, dokud film není natočený.

Jste autorem řady scénářů k filmům včetně televizních. Kterého svého kusu si nejvíc považujete?

To je úvodem hodně těžká otázka. Přiznám se, že se snažím své věci vnímat trochu jako vlastní děti. A ty taky nehodnotíte, pokud vám neprovedou něco hodně, hodně ošklivého. Zpětně cítím potřebu ochraňovat toho nejslabšího, který měl nejmenší úspěch. To byl asi Wilsonov. Já jsem ten text měl rád. Povídka slovenského autora Michala Horeckého, ze které jsem vycházel, mně přišla zajímavá a opravdu dobrá. Dodneška přemýšlím, kde se to pokazilo. Jestli jsem to pokazil já nebo se nám to poztrácelo někde po cestě. Ale možná je to dobré, jenom to tenkrát do něčeho narazilo... Nevím. Wilsonov je pro mě největší láska a zároveň velký otazník, záhada, proč výsledek neměl úspěch.

Jak vznikal scénář k jednomu z nejlepších českých filmů Ve stínu, kde hlavní roli kriminalisty hraje vynikající Ivan Trojan? A film má úžasnou atmosféru. Je to stoprocentní fikce?

Příběh je fikce, která neměla žádný předobraz v realitě. Vznikal těžce, jako vlastně vznikají skoro všechny scénáře. Lidí, kteří do toho mluví a můžou mluvit, je u filmu hodně a ne všichni text chápou stejně. Nápad měl David Ondříček, který chtěl natočit temné drama ve stylu filmu noir z padesátých let. Já jsem mu do příběhu dal nějaká střeva a pak jsme se roky dohadovali, jestli ta střeva jsou funkční a dostatečně dlouhá. Jak to má končit, jak začínat a jestli má zvolená forma vládnout nad obsahem. Já měl pocit, že by to mělo být víc psychologické drama, víc o jedinci v kleštích systému padesátých let. David zase preferoval detektivku a obraz. Čert ví, kdo z nás měl vlastně pravdu. Myslím, že se ale nestydíme ani já, ani on.

Jak se vám psal scénář k filmu Anděl Páně 2, když autorem jedničky byl někdo jiný? To bylo asi složitější.

Já jsem se dlouho bránil vůbec zkusit to psát. Tvrdil jsem režisérovi Jirkovi Strachovi, že nemám žádný nápad, který by byl lepší, nebo aspoň stejně dobrý, jako byla jednička. A že dřív do toho nepůjdu, dokud ten nápad nebudu mít. A pak přišel Mikuláš, moje děti se třáslly strachy a mě napadlo, že anděl a čert jsou mezi námi a nikomu to vlastně nepřijde moc divné. A to už zaváňelo nápadem. Stačilo ještě prolistovat Bibli a půjčit si jedno jablko ze stromu poznání, které nechám ty dva chytráky zašantročit. Říkal jsem si, že když jim omylem spadne z nebe, bude zápletka.

Bude se točit trojka?

Myslím, že v sekci hřbitovních fórů existuje jeden krátký příhodný: plakat na špatném hrobě. Co já vím, tak se kolem toho našlapovalo, ale jsou tam nějaké právní tahanice. Ale dvojka přišla po jedenácti letech, takže je ještě moře času. Včetně hledání třetího scenáristy...

Hlavní postavou filmu Václav je podivín, který má psychické problémy. Konzultoval jste jeho diagnózu s odborníky?

Václava jsem si úplně nevymyslel. Tenkrát existovala vize jednoho producenta, že udělá sérii filmů podle milostí, které udělal během svých funkčních období Václav Havel. Moc mě to tenkrát nezaujalo, byly to většinou smutné až tragické osudy lidí na okraji společnosti a já jsem chtěl psát spíš komedie. Až jeden příběh mě oslovil. Propojil se mi s příběhem kluka, kterého jsem znal z dětství. Měl podobné problémy jako Václav. Strašně iritoval, nasíral okolí. Byl takový nositel nedorozumění, které věčně vyvolával. Vzpomněl jsem si, jak jsme ho trápili, a že mám vlastně takový rest, který bych mohl napravit

a postavit tomu klukovi pomníček. Václavovi jsem dokázal porozumět, protože jsem to měl zažité. Znal jsem tu základní emoci, kterou potřebujete znát, abyste překonali strach z první bílé stránky. A Ivan Trojan, který je pověstný svou pečlivou přípravou rolí, ho dokonale ztvárnil. Pokud vím, konzultoval svoji roli s psychiatrickou...

To asi není běžné?

Asi ne. Existuje starý herecký vtip, kdy se potkají na natáčení Dustin Hoffman a Laurence Olivier. Hoffman kolegovi vypráví, jak se nechal na půl roku zavřít do blázince, aby mohl zahrát oscarového Rain Mana. A Olivier se zamyslí, zavrtí hlavou a nechápavě se zeptá, jestli to nestačilo zahrát. To jsou dva herecké přístupy. A Ivan je myslím ten hoffmanovský.

Zmínili jste, že scénář k filmu Ve stínu jste s Davidem Ondříčkem konzultovali několik let. To je běžné? Nebo obvykle napíšete scénář, který odevzdáte, a tím to pro vás končí?

Scénář není napsaný, dokud film není natočený. A když je natočený, není podstatné, co bylo napsaný. Je to živá hmota, která se mění. Proto je myslím každý scenárista vděčný, když může napsat a sem tam vydat nějakou tu beletrii. Próza je opak scénáře. Je to přímá konfrontace s konzumentem. Scénář je spíš recept do kuchyně. Záleží na chutích toho, kdo to vaří. Vy napíšete pět šest verzí scénáře a na place při natáčení někdo přijde s nápadem, že by se to mohlo změnit. Škrtnout. Vynechat. A pokud se to režisérovi zdá, tak se to vynechá, škrtně, změní. Někdy je to dobře, většinou ne.

A jak to snášíte?

Blbě. A s každým rokem ještě hůř, jak s úbytkem talentu roste ego. Proto se občas snažím utéct k beletrii, k románu nebo k nějaké povídce. Ono se říká, že scenárista je buď mizerný režisér, nebo špatný spisovatel. A něco na tom bude.

Jak dalece mluví do scénáře producent?

Jak který. Ale myslím, že čím jsme dál od revoluce, tím více se tu profiluje americký typ producenta, který je zároveň nejvyšším dramaturgem. A smysl to asi dává. Shání peníze a někdy dává i svoje, má zodpovědnost, tak má právo veta. Jsou takoví, kteří tu látku pochopí a pak ji posouvají dopředu, a jsou tací, co ji zničí. Já si myslím, že jsem měl

zatím na producenty štěstí. Nevím, jestli oni můžou říct to samé ve vztahu ke mně. Daleko zásadnější změny u nás dělají režiséři...

A co když vám ten zásah jde vyloženě proti srsti?

To se stává velmi často. Je to jako u psů, většinou začnete vrčet. Pravdou ale je, že máte-li smlouvu s producentem, stojí v ní většinou i bod, který říká, že při jistých podmínkách může váš text dopsat někdo jiný.

Co s tím můžete dělat?

Odstoupit od smlouvy, vrátit peníze, který člověk už dostal a většinou utratil. Taký můžete trvat na tom, že nebudete v titulcích.

Stalo se vám to někdy?

Stalo se mi to u jednoho filmu, kdy jsem byl autorem první verze, aby se pak dlouho nic nedělo a za čtyři roky se objevil film, který byl hodně jiný. Ale nebyl s tím žádný právní problém. Uznali, že ten film prodělal takovou změnu, že už nebyl můj. Navíc původní námět přinesl režisér, takže jsme se rozešli v dobrém.

Takže kdo má vlastně poslední slovo?

Divák. Ve výrobě producent. Anebo dostatečně ješitný režisér.

Jak snášíte, když pak při natáčení režisér zachází se scénářem, který schválil nebo se na něm dokonce i podílel, poměrně volně?

Mně to nevádí, pokud to volně zacházení filmu prospívá. Každý scenárista považuje za skvělé, když režisér vezme text, kterému autor dává sto procent, a udělá z toho sto padesát. Ale většinou se vám stane, že z vašeho pohledu dostanete spíš sedmdesát, někdy i padesát. A to člověka přirozeně netěší. Nikdy ale nezjistíte, kdo to pokazil. Jestli vy v textu, nebo režisér při natáčení.

A nebylo by pro vás řešením film i režirovat, podle Wikipedie za sebou nějakou režii máte?

Na FAMU jsem to zkusil. Možná od té doby si pamatuju to pořekadlo s mizerným režisérem a bídným spisovatelem. Rozhodně jsem nikoho neoslnil. Ani sebe. Někde vzadu v hlavě ale roste myšlenka si to aspoň jednou v životě ještě zkusit. Možná právě proto, abych se ujistil, že to dělat nemám. Abych byl pokornější k režisérům. K jejich zodpovědnosti, k faktu, že jen malá část jejich

M. E. říjen 2018

práce je tvůrčí a tu větší představuje manažerská činnost. A navíc závisíte na práci a schopnostech celé řady dalších lidí. Jako scenárista kopete sám za sebe, i když pak do toho někdo kafrá. Režisér ví, že má rozpočet deset miliónů nebo dvacet, padesát, když se stane zázrak. Všechno, co utratí navíc, platí ze svého honoráře. Má třeba točit na výjimečné lokaci, na kterou může jen jeden jediný den. Ale něco se stane, bude pršet, nepůjde proud, herec si zlomí nohu nebo ho nepřivezou, protože auto bouralo. Dejte pokoj, takový nervy. Můžete mít talent jako Fellini, ale nezmůžete nic. Myslím, že tlak na psychiku režiséra je ohromný. Je to člověk v kleštích, které se směrem k premiéře pořád víc a víc utahují. A jen ti nejlepší v tom smrtelným presu dokážou najít tvůrčí svobodu. V tomhle mají můj obdiv. Když o tom teď přemýšlím, vlastně bych se divil, kdyby chtěl někdo někdy investovat svoje miliony do dobrodružství v mojí režii.

Ale občas se to děje?

Jo, zázraky se dějí. V zahraničí často začínou režirovat slavní herci, kteří už nechtějí být jenom interpreti, ale chtějí být tvůrci. Myslím, že třeba Ivan Trojan k režii inklinuje. Zatím režiroval a podílel se na textu představení v Dejvickém divadle. Třeba ho nakonec zláká i film.

Je snadnější psát originální původní scénář, nebo podle literární předlohy?

Myslím, že záleží, jak daleko máte k tématu. Když je to z prostředí, které neznáte a z nějakého důvodu si ho vyberete, protože vás třeba zaujala podobná zkušenost nebo emoce, tak je lepší mít předlohu, protože se tam můžete opírat o nějaké nosné body. Pokud člověk zná téma, prostředí, příběh a postavy jsou mu blízké, je lepší psát originální text. To je vlastně to nejlepší, co může scenáristu potkat, kdy nepíše, ale zapisuje, protože si nevymýšlí, ale spoluprožívá příběh, ke kterému byl přizván.

A co je běžnější? Vy dostanete nápad a napíšete krátkou třístránkovou synopsi nebo delší filmovou povídku a tu pak nabííte produkcím, anebo vás produkce s nějakým námětem osloví sama?

Obojí je možné. Osobně moc nevěřím na synopse. Nechápu, jak z holých bodů někdo ve fantazii poskládá emoce. Raději píšu povídky. Filmová povídka je svébytný tvar, v přítomném čase a s vědomím, že popisujete jen to, co může vidět kamera. Přináší ale už charakteru a poměrně přesnou dramatickou strukturu. Asi největším scenáristickým prokletím je takzvaná treatment. Není to povídka ani synopse, není to nic a skoro všichni to po vás chtějí.

Svého času jste dostal několik cen za ne-realizované scénáře, natočily se pak?

Myslím, že tahle soutěž mě nějakým způsobem profesně nakopla. Vyhral jsem nějaké

Marek Epstein
*1975

Vystudoval scenáristiku a dramaturgii na pražské FAMU. Je autorem scénářů k filmům Václav, ROMing, Ve stínu, Anděl Páně 2... Knižně vydal novelu Ohýbač křížů a soubor povídek Ocucanej konec. Na předvánočním trhu by se měla objevit jeho próza Dravec. Je zadaný a má dvě děti.

peníze, a tudíž jsem nemusel hned po škole nastoupit do něčeho, co bych nechtěl. Měl jsem jistou volnost a mohl jsem si zkusit napsat pár šuplíkovek a ty pak nabízet. Z těch oceněných scénářů se natočily všechny. Ten první v Rumunsku, druhý film byl ROMing s Bolkem Polívkou a Mariánem Labudou. Za Signál jsem dostal třetí místo a Krávy byly myslím druhé.

Ve Wikipedii vás uvádí i jako příležitostného herce, co k tomu můžete říct?

Že Wikipedie má občas velkou fantazii. Když jsem dokončil sportovní gymnázium, kde jsem měl svůj život poměrně dobře katalogizovaný mezi tréninky a závody, tak jsem si říkal, co budu dělat. A napadlo mě, že půjdu na FAMU, protože mě bavilo chodit do kina. Tenkrát ale nikoho pod dvacet let nebrali, mně bylo osmnáct a řekli mi, ať přijdu za tři roky. Zpanikařil jsem a zkusil přijímačky snad úplně na všechno, ale nevzali mě nikam. Pak jsem se někde dočetl, že otvírají soukromou hereckou školu, kde se dávají i doušky psaní, dramaturgie, estetiky a vůbec obory, o kterých jsem věděl kulový. Dodnes nechápu rodiče, že mě nevyrazili, neřekli mi pravdu, tedy, že jsem blázen, a místo toho mi školný zaplatili. Takže jsem tři roky chodil na hereckou školu, kde jsem rychle zjistil, že nemám žádný herecký talent. Díky svým kučeravým vlasům jsem pak hostoval v divadle Rokoko. Byla to muka, měl jsem obrovskou trému a strach, dodneška se občas probudím ze snu,

ve kterém stojím za kulisou Rokoko a vím, že neznám ani slovo z textu, který mám hrát...

Uvažujete někdy při psaní o hercích, kteří by mohli postavy hrát?

Snažím se na to nemyslet, protože obecně si myslím, že psaní funguje podobně jako čtení. Když člověk čte, tak si postavu představuje velmi reálně, i když ji paradoxně nedokáže úplně popsat. Když píšete, je to podobné. Vaše fantazie pracuje jen s těmi nejlepšími herci. Nikdy vám nedovolí, aby postava ve vaší představě hrála falešně. Takže scenárista vždy odevzdává skvělý příběh. Pak už se všechno jen devaluje.

To nezní moc optimisticky...

To je jen princip. Obvykle mají vaše báječné představy daleko k dokonalosti. Může se ale stát, že potkáte geniálního režiséra, který scénář herci povýší. Ale málokdo přečte knížku, podle které byl natočený film, a řekne, že film byl lepší. Knížka nám dává prostor k aktivní fantazii, musíme být spoluautory. Obraz je pasivní podívaná. Sáží na ztotožnění, spoluprožitek. Nepotřebuje, abyste něco vytvářel, ale jen poznával. Buď na film přistoupíte, nebo ne. Buď tam pro vás pravda je, nebo tam není. Můžete mít fakticky mizerný historický příběh, třeba Amadeus, ale divák si řekne – geniální film. Protože je to nějak v souladu s jeho životem, s tím, co prožil sám, co zná. Autoři tam schovali jakýsi specifický kód pravdy.

Uvažujete u psaní scénářů i ekonomicky, tím myslím, že přemýšlíte o tom, jestli by některá scéna byla příliš drahá, tak tam dáte levnější verzi nebo ji oželíte?

Já myslím, že obecně je naše kinematografie ekonomická, jsou tam nějaké hranice, které se nedají překročit. A to autor ví dopředu. Když píše pro televizi, tak zná rozpočet, protože existují nějaké tabulky. Každý dobrý producent vám dá hranice. Já mám na jednu stranu omezení docela rád. Musíte hledat řešení, která jsou kolikrát lepší než ta původní, drahá.

Jste nervózní při premiéře filmu?

Strašně. Chodím pořád čurat, potí se mi ruce, nechci mluvit, nechci, aby na mě někdo mluvil. Mám hroznou potřebu se lidem omlouvat, že tam přišli a nemůžou dělat něco lepšího. Nemám premiéry rád.

Na čem teď pracujete?

Nerad mluvím o něčem, co se teprve chystá. Obzvlášť u filmu porod začíná až s prvním natáčecím dnem. S velkou dávkou štěstí by na podzim měla začít točit můj text polská režisérka Agnieszka Holland v hlavní roli s Ivanem Trojanem. Chystáme s Jirkou Strachem televizní film a v říjnu by mi měl vyjít román Dravec. Teď nevím, jestli jsem to všechno neproklel, když jsem to tak dopředu vytroubil.

—

SAHM
The glass for top brands

řídský kafe a nějakou sváču. V kuchyňce narazím na dvě holky. Katy a Džejn tam klábosoj nad svýma bylinkovejma čajema. Mezi našema holkama je to teď velkej hit, prej regenerujou organismus a kdovíco ještě. Katy má na sobě jen podprdu a minisukni, Džejn jenom kalhotky a podprdu máchá v dřezu a mydlí jarem. Koukám na to.

„Co čumíš? Nevzala jsem si náhradní a tahle je nějaká ochmataná. Tak si to meu.“

Dělám si kafe a tvářím se nezúčastněně, Džejn zatím vymáchá podprdu, dá do zásuvky fén a začne prádlo fénovat. Pokračujou v konverzaci, jako bych tu nebyl, jsem pro ně jenom takovej inventář.

„No, tak jsem mu řekla, že tohle teda ne, že to si líbit nenechám, a víš, co mi řek? Prej že sem kráva! No chápeš to? Já mu normálně dala ránu, kreténovi. Jasně, že mi jí vrátil, maskovala sem to tu dvě hodiny. Řekla jsem mu, že až přijdu domu, tak jestli tam bude, tak ať si mě nepřeje. No a co myslíš, byl tam? Byl. Kretén. Normálně tam seděl, s pugétem, prej Janičko sem a Janičko tam, no a já kráva blbá mu to zas sežrala i s navijákem. Už si to oblíkní a ty nečum, vole, neviděls ještě nahou ženskou, nebo co? Stejně nás furt šmíruješ, nemysli si, že nám to Jirka neřek! Vodpal!“

Džejn do mě neurvale strčí a tak vyklízím pole. Mohl bych jí říct, že je kurva, ale to už ji neurazí, tak proč si tím kazit karmu. Vyjdu do chodby, jdu kolem kancelářů dozadu. Jasně, že bordel má i kanceláře, co jste mysleli? Máme tu účetní a markefáka, a dokonce i vztahovýho specialistu, kdyby si holky chtěly vyjasnit nějaký pracovní traumátko. Poslední dveře patří šéfový, kolem těch se plížím jako duch. Ale zatímco pro všechny ostatní jsem neviditelnej, tady mě nepřehlídnu nikdy.

„To seš ty, Pájo? Pocem.“

Sakra. Šéfová má snad oči všude. Nebo ty kamery, to spíš. Vejdu do dveří. Sedí tam na kanapátku, poklepe dlaní vedle sebe. Tak se tam usadím, na úplnej okraj, aby si nemyslela, že si nějak vyskakuju. Položí mi tu dlaň na stehno, na tlustejch prstech jeden zlatej prsten vedle druhýho, jinak má celkem vkus, ale ty ruce má fakt jak bordelmamá.

„Líbí se ti tu u nás?“ zeptá se mateřsky a mně nezbejvá než kejnout. „Až moc, vid?“ řekne spiklenecky a já úplně nechápu, co po mně chce. Navíc mi to stehno tak nějak masíruje a mně to je nepříjemný, protože jsem pod tou její baculatou rukou úplně zpocenej. „Prej

rád chodíš za Jirkou, je to pravda?“ kouká na mě zkoumavě a trochu výsměšně a tou rukou mě plácne přes oči. „Kunčafti tady za to platěj a ty to máš zadara, přijde ti to spravedlivý? Šmíráku!“ Sklopím oči. „Tak příště si to taky zaplatíš, chlapečku. Máš padáka.“ Kouknu na ní, to jako vážně? To mě fakt vyhoděj i z toho nejpodřadnějšiho pracovního místa na zeměkouli? „No tak jdi, šup šup, ať už tě tu nevidím,“ postrčí mě šéfová k odchodu a já se zvednu a jdu, protože co bych tu ještě dělal. Kouknu na ostrý svouchlo zářivky nad sebou, motá se tam moucha, úplně zpitomnělá, asi tam za chvíli chcípne. Ale to už mi může bejt taky jedno.

Je čas na další cigáro, konec šichty za rohem, tak je to třeba oslat. Ha ha. Vylezu zas do boční uličky, cigáro mám v krabičce poslední, jen ten zapalovač chybí, asi jsem ho nechal Mírovi. Skvělý. Tak se vydám k východu a tam samozřejmě na Máru zrovna natrefím. Ukážu mu ruku s nezapáleným cigárem a on mi ho zapálí, mým zapalovačem, kterej si pak zas strčí do kapsy saka. Vezme mě kolem ramen.

„Teda řeknu ti, Pájo, máte to tam fakt pěkný.“

Kývnu. Na víc se nezmůžu, taky na co ještě. Dojdeme až k taxíkům, Míla kývne na jeden z nich a obtloustlej taxikář už otevírá dveře. Mára po mně koukne: „Chceš někam hodit?“

Zavrtím hlavou, že ne a jdu pryč, taxík odrazí od chodníku. Za mnou se ozve klapání podpatků, otočím se, je to Dana. Běží sem, jedna noha se jí v těch vysokejch podpatkách zvrtně a ona sebou švihne na zem. Koukám na ní, jak se zvedá. Ani mě nenapadne jí pomáhat, musí jí stačit ty tuny odpadkových košů, co jsem po ní vynesl, a litry nedopitejch stříků, co jsem po ní vylejval. Dojde ke mně.

„Už odjeli? Ty se s ním prej znáš?“

„S Márou? Chodili jsme spolu na gympl,“ koukám na ni, jak je celá zjihlá, tvář má unavenou po dlouhý noci a rty trochu napuchlý.

„Je hezkej, vid? A milej,“ Dana se zasní a já jí skepticky pozoruju.

„Taky ženatej, Dano.“

„A kdo není, Pájo. Tak čau.“

Jde k taxíkům, do jednoho sedne a odjede do noci. Na obzoru za řekou se rozednívá a přejede tam první ranní tramvaj. Odráží se přitom ve vodě a vypadá to fakt hezky. Mám dobrej dojem, že dneska bude krásně. A já si to dneska udělám taky hezký, proč bych vlastně nemohl. Otočím se od taxíků

a vydám se podél řeky pryč odtud. Vracet se sem už nebudu, ať si tu třeba shnijou za téma upatlanějma sklama a mezi košema přeplněnejma šprckama. Já se vrátím leda jako pán a pak jim hodím ty šprcky přímo do hajzlu. Na pokoj si vezmu Danu a zmuchlaný kapesníky jí nechám poházet úplně všude. A Jirkovi pak mávnu do kamery, aby věděl, že o něm vím. On teda na obrazovku stejně asi zrovna moc koukat nebude, ale třeba zrovna jo. Zkusit se to může.

XXI

XVI. VŠESOKOLSKÝ SLET 2018

S trochou nadsázky se dá říct, že jsem posledních pětadvacet let byla v červenci mimo domov. Trávila jsem je ve Francii, kde jsem fotila Tour de France. Loni jsem se rozhodla, že ta pětadvacátá bude moje poslední. Kamarádi se mě začali ptát, co budu dělat, a já jim říkala, že první týden o prázdninách budu fotit XVI. všesokolský slet v Praze. Nevěřili vlastním uším a nevěděli, co na to říct. Já jsem se na slet naopak skoro celý rok těšila. Šest dnů, které jsem strávila mezi Sokoly, byly nakonec jedny z těch pracovně nejhezčích, a to i přes to, že jsme s kolegou pracovali každý den od rána do večera. Na začátku jsem si vůbec neuvědomila, že Sokol je mnohem více než jen tělovýchovný spolek, kam můj syn chodí každý čtvrtek cvičit. Pro mne nejdůležitější byl ale sled intenzivních zážitků ve zcela výjimečné a v dnešní době tak ojedinělé náladě. Sokolská pospolitosť, vůle táhnout za jeden provaz a dobrá nálada, která na nás celých šest dnů z účastníků sletu vyzařovala, byla odzbrojující a nakažlivá.

Vše začalo vydařeným průvodem, bylo krásné počasí a na patnáct tisíc Sokolů všech generací šířilo dobrou náladu v ulicích Prahy. Následovala mše jen pro Sokoly v chrámu svatého Víta. Tentýž večer, poprvé v historii Národního divadla, zahrál ochotnický soubor České obce sokolské pod režijním vedením Bohumila Gondíka Naše furianty. O 48 hodin později zaplnili Sokolové do posledního místa O2 arénu a patnáct tisíc lidí společně aplaudovalo tomu nejlepšímu, co mohou Sokolové v oblasti výkonnostního a vrcholového sportu nabídnout. V úmorných vedrech následovaly generálky na vyvrcholení sletu a hromadná vystoupení na stadionu v Edenu. A ta byla dokonalá nejen z atraktivního ptačího pohledu, ale také dojemností okamžiků a malých dramát, která se odehrávala dole na ploše. Pro nás fotografy byl letošní slet fotografickými žněmi, plnými pohybu, barev a jen těch pozitivních emocí.

SOKOL

Rodinný pivovar Bernard má letos za sebou další rekordní měsíční výstav nepasterovaného piva Bernard. V květnu se jednalo o 42 066 hl a v srpnu se výstav vyšplhal na 44 132 hl. Přes hranici 40 000 hl se pivovar dosud dostal pouze jednou, a to loni v červenci, kdy se jednalo o výstav 40 862 hl. Nejprodávanějším pivem Bernard byla v srpnu Jedenáctka s podílem téměř 32 procent.

Začátkem září byla zahájena kampaň výroby tradičního humnového sladu. V letošní kampani se plánuje vyrobit 6,5 tisíce tun humnového sladu, který z 90 % použije Rodinný pivovar Bernard. Sladovna Bernard v Rajhradě je jednou z největších humnových sladoven v Evropě.

Svatováclavské slavnosti českého piva 2018 přinesly Rodinnému pivovaru Bernard další ocenění. Na stupně vítězů se vyšplhal Světlý ležák a v kategorii výčepních pív zabodovalo Světlé kvasnicové pivo.

V současné době v Rodinném pivovaru Bernard pracuje 197 zaměstnanců. Mezi 122 muži je nejčastějším jménem Josef a Petr, obojí se vyskytuje devětkrát. U žen vede jméno Jana, kterých je 7.

Na 61. ročníku Dočesné v Žatci pivo Bernard zabodovalo, na stupně vítězů se v odborné degustační soutěži vyšplhal Černý ležák.

lahůdka

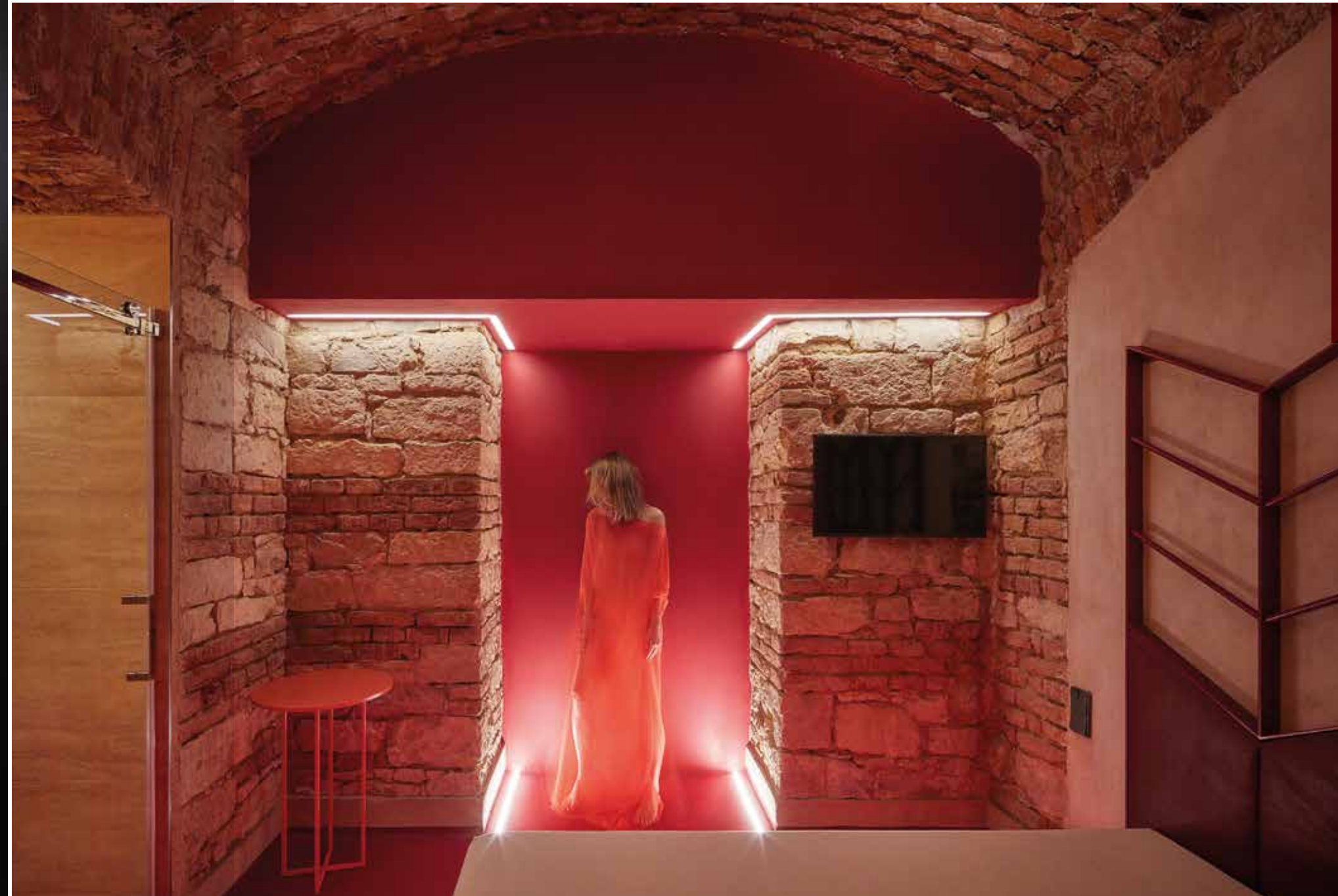
hodinový hotel

**„Tlusté koberce plné prachu,
poprvé s holkou trochu strachu.
A stará dáma od vedle zas vyvádí,
zbyde tu po ní zvadlé kapradí
a pár prázdných flašek. (...)“**

Možná, spíš určitě, takový hodinový hotel, jak ho popisuje Mňága a Žďorp v kultovní písni z roku 1990, někde stojí a stále vyhlíží kunčofty. Ale to naštěstí není tento případ, i když by to vzhledem k umístění na pražském Žižkově nebylo neočekávatelné.

Pro ty, kteří neví nebo už zapomněli, o čem je řeč – hodinový hotel je speciální „ubytovací“ zařízení s možností krátkodobého pronájmu pokojů, obvykle pro milence nebo pro prostitutku a jejího zákazníka. Z této definice poměrně jasně vyplývá, co by návštěvníkům mělo teoreticky stačit – dveře se zámekem a postel. Majitelé žižkovského „relaxačního centra“ díkybohu nezůstali jen u toho a oslovili úspěšnou architektku Lenku Míkovou, která se s výzvou zabydlet nevládně leč intimně sklepní prostor vypořádala přímo snově. Inspirace estetikou filmů Davida Lynche není náhodná. Tajemná vstupní chodba zakončená

recepčí, hra s umělým osvětlením, odhalené hrubé zdivo v kontrastu s minimalistickým pojetím nových povrchů sladěných vždy do odstínů jedné barvy v rámci jednotlivých pokojů nebo provozních částí. Každému z pěti pokojů dominuje, jak jinak, postel. Zde s vysokým atypickým čelem nebo obložením. V červeném, modrém nebo zeleném pokoji je kromě standardní koupelny umístěn ještě výrazný vodní prvek – vana, vířivka či sprchový kout. A jak uvádí sama autorka, „... v návrzích jsou zakomponované i různé „funkční“ detaily, ale spíš nenápadně – komu se hodí, ten je najde...“ Co víc si přát.

✓
LENKA MÍKOVÁ
hlavní architektka projektu

Vystudovala architekturu na ČVUT, profesní zkušenosti sbírala při praxi v Praze i Paříži, spoluzaložila ateliér edit!. Od roku 2014 vede vlastní architektonické studio. Za rekonstrukci jihočeské usedlosti vyhrála cenu Interiér roku 2017 v kategorii Soukromý interiér – Rekonstrukce.

lenkamikova.com

relaxlaboritska.cz

text **Štěpán Dušíčka**
foto **Boys Play Nice**

Rozhodně jsem optimista

Jan Lukačevič | vědec

Baví mě vynalézat nové věci, vymýšlet, co se dá dělat jinak a líp.

▼
Věděl jste brzy na střední škole, co chcete dělat, nebo jste dlouho váhal?

Postupně se mé priority měnily. Od architektury, přes design až po leteckou konstrukci na ČVUT.

Proč jste si vybral zrovna tento obor?

Dostal jsem se k tomu oklikou, nejsem zářný případ někoho, kdo se v deseti letech rozhodne, že bude vědec. Pro mě bylo důležité, jestli se můžu věnovat něčemu, co pomáhá lidem, co bude uspokojovat moji velkou zvědavost, co se týká toho, jak funguje svět kolem nás, a kde budu moci využít kreativitu, kterou mám docela bohatou. Baví mě vynalézat nové věci, vymýšlet, co se dá dělat jinak a líp. Prostě inovace a vynálezy – to je moje. A v oboru kosmického výzkumu, kterému se nyní věnuju, jsou vynálezy a inovace potřebné, aby se věci posunuly dál.

Nelákalo vás odejít po promoci do zahraničí, kde byste asi měl lepší podmínky k práci a vyšší plat?

Já jsem se začal už během studia zabývat výzkumem pod hlavičkou Evropské kosmické agentury, často jsem jezdil do zahraničí. Když jsem uvažoval, kde dělat doktorát, připadaly v úvahu země na západ a na sever od nás. Ale dostal jsem zajímavou nabídku z Akademie věd. Naše pracoviště je na takové úrovni, že k nám naopak přicházejí kolegové z celého světa, takže jsem neváhal. V tom týmu jsou vynikající individuality, jsou jako magnety na úspěch. Jsem v kanceláři s kolegou z Nového Zélandu, který přišel speciálně kvůli tomu, že šéfem našeho oddělení kosmické fyziky je profesor Santolík, neuvěřitelně schopný a chytrý vědec, který spolu s ostatními šikovnými vědci táhne naši skupinu dopředu.

Podporuje podle vás stát českou vědu dostatečně a hlavně efektivně?

Financí není moc, ale není to tak katastrofální jako na východ od nás. Na druhé straně třeba skandinávské země mají na vědu desetinasobný rozpočet toho, co dáváme my v poměru k našemu HDP. Peněz opravdu není moc, ale větší problém je, že se ty peníze hodně špatně distribuují. Kanály, kterými putují, nejsou úplně čisté a transparentní. To je podle mě to, co vědu sráží víc, než že je peněz málo. Myslím, že by nám hodně pomohlo, kdyby se vytvořila nějaká koncepce dlouhodobějšího charakteru. Aby to nebylo tak, že většina nejkvalitnějších vědců je zavalovaná administrativou a snahou získat granty. Kdyby se akcentovaly oblasti, ve kterých jsme opravdu dobří, a takové jsou, kdyby se zprůhlednil proces rozdělování peněz, stanovilo se, podle jakých kritérií se budou peníze rozdělovat, mělo by to na vědu pozitivní vliv.

Zabýváte se kosmickým výzkumem, jak jsou na tom čeští vědci, co se týče tohoto výzkumu?

Já myslím, že jsou na tom velice dobře. Máme s výzkumem dlouhou tradici. Letos slavíme čtyřicet let od vypuštění první československé družice Magion. Magionů bylo postupně pět a poslední byl vypuštěn v devadesátých letech. Výzkum se dál posouvá tím, že Česká republika je členem Evropské kosmické agentury a máme přístup k misím, které agentura dělá, a podílíme se na některých jejích experimentech. Také spolupracujeme s americkou NASA. Kromě nás na Oddělení kosmické fyziky Ústavu fyziky atmosféry je tu ještě několik skupin soustředěných kolem velice schopných vědců – v Astronomickém ústavu a na Matematicko-fyzikální fakultě Univerzity Karlovy.

Proč už Česká republika nepouští vlastní družice?

V současné době už kosmický výzkum téměř nefunguje na národní bázi. Ten se posunul na takovou úroveň, že už se nedá financovat z jedné a navíc malé země. Dneska existuje široká mezinárodní spolupráce v rámci velkých konsorcií a my se zúčastňujeme jejich misí tím, že do nich vyvíjíme vlastní přístroje v oboru, ve kterém si myslím, že excelujeme.

Čím se právě vy zabýváte?

Já trávím nejvíc času vývojem antény, která je součástí mise ExoMars 2020 a experimentu WAM. Náš přístroj vyrazí spolu s přistávací platformou a vozítkem v roce 2020 k Marsu a přistane na povrchu planety, kde bude plnit různé vědecké úkoly. Aby se toho dalo dosáhnout, je potřeba mít tuhle elektrickou anténu a její zodpovědností je vyvinout její mechanismus tak, aby tam v pořádku doletěla a na místě se v určitém momentu otevřela a začala uskutečňovat potřebná měření.

Zmínil jste odpovědnost, jak ji vnímáte? Co kdyby se anténa nevysunula?

Kdyby se nevysunula, tak by nás to mrzelo, zejména kvůli tomu, že bychom nemohli plnit naše vědecké úkoly. Ale asi ještě horší by bylo, kdyby se vysunula moc brzo, protože by to mohlo znamenat ohrožení ostatních experimentů, ohrožení vozítka, které z přistávací platformy, na níž naše anténa bude, má sjet a právě anténa by mu mohla stát v cestě. Takže během dubna, kdy jsme anténu vyvíjeli a testovali a hrozilo, že se nám nepovede to spouštění tak, jak jsme chtěli, jsem neměl úplně dobré spaní.

Jaké jsou hlavní úkoly mise ExoMars?

Ta mise hodně cílí na to, jestli na Marsu byl nebo stále je život a jaké jsou pro něj podmínky, a s tím jsou spojená měření. Jedná se o poměrně velké

JAN LUKAČEVIČ
*1991

Vystudoval strojn^í inženýrství na ČVUT a studuje Matematicko-fyzikální fakultu Univerzity Karlovy. Už jako student spolupracoval s americkou NASA. Nyní pracuje na Oddělení kosmické fyziky, které patří pod Ústav fyziky atmosféry Akademie věd. Osm let závodně vesloval a ve volných chvílích se občas věnuje cateringu.

množství biologických a geologických experimentů, budou se dělat i chemické analýzy vzorků, které se na Marsu odeberou, a proběhnou i další experimenty, jako je třeba ten náš, v rámci našeho přístroje, kdy budeme řešit vlastnosti zbytkových magnetických polí na Marsu. Mars totiž nemá vlastní magnetické pole globálního charakteru. Dále budeme sledovat přítomnost elektrických výbojů v prachových bouřích, o nichž se spekuluje, ale nebyly nikdy změřeny přímo.

Byl by problém pro budoucí návštěvníky Marsu, kdyby se prokázalo, že tam elektrické výboje jsou?

To je otázka, kterou se zabýváme i my, také proto chceme ten jev vyhodnocovat co možná nejkompaktněji, abychom zjistili nejen to, jestli na Marsu elektrické výboje jsou, ale třeba i v jaké četnosti, jak intenzivní mohou být, a teprve na základě výsledků budeme moct říct, jestli je to problém a do jaké míry je to nebezpečné pro budoucí průzkumníky, kteří na Mars zamíří.

Kdy podle vás začnou lidé kolonizovat Měsíc nebo Mars? A má to smysl?

Určitě má. Ale v rámci kolonizace, dá-li se vůbec tomu tak říkat, nejsou tahle dvě vesmírná tělesa konečnými zastávkami. To je takový neduh, lidská mysl je dost omezená v tom, kam se dívá. Hromada lidí nevnímá Měsíc a Mars v tom správném kontextu. Oni je vnímají jako konečnou a nikdy nikam jinač. V takovém případě by to nedávalo smysl, jenom bychom si zesložili podmínky, ve kterých přežijeme. Je potřeba se na to dívat z pohledu dlouhodobého charakteru, kdy Měsíc a Mars jsou jenom zastávky na vzdálenějších cestách. A pokud se nám povede vyvinout technologie, které nám umožní trvale osídlit třeba Mars, tak budeme schopni udělat to i jinde. Ať už jde o měsíc Saturnu Titan nebo i nějaká

vzdálenější tělesa, ke kterým zatím nedokážeme doletět za dobu lidského života. Ale tu technologii jednou vyvineme. Takže určitě to smysl má z dlouhodobějšího hlediska jako něco, co nám zabezpečí přežití druhu jako celku. A zároveň se tím vyvine celá řada technologií, které bude možné zpětně využít na Zemi a které budou pomáhat v každodenním životě lidí. A pokud bychom se bavili o nějakém časovém odhadu, tak jsou to dvacátá a třicátá léta tohoto století. Co se týče Marsu, tak konzervativní americký odhad uvádí, že v roce 2028 bychom se měli dostat na oběžnou dráhu Marsu se stanicí s vědeckou posádkou a pak, v závislosti na tom, jaké místo k přistání vyberou, jak se bude dařit do téhle oblasti investovat a jaká budou politická rozhodnutí, se lidé nejspíš dostanou na povrch Marsu někdy mezi lety 2033 a 2035.

Zmínil jste nové technologie, které přinesl kosmický výzkum a které se posléze dobře uplatňují v běžném životě. Můžete uvést nějaké příklady?

Je jich hrozně moc. Třeba vaše brýle, pokud máte oděru vzdorné a odolné vůči poškrábání, využívají technologii vyvinutou pro výzory skafandrů, aby se nepoškrábaly. Nebo různé izolační materiály, teplotní poměry ve vesmíru jsou opravdu velký problém, tak proč nové materiály nevyužít i na Zemi. Nebo nejruznější metody čištění vody, které nejsou chemického charakteru, jako elektrolytické čištění a tak podobně. To jsou technologie, které umožňují kosmonautům úspěšně fungovat v kosmu a zároveň pomáhají lidem z třetího světa, aby měli přístup k čisté vodě. I celá řada medicínských postupů má oporu v kosmickém výzkumu. Rád uvádím příklad Hubblova vesmírného teleskopu, který se dostal do vesmíru s drobnou vadou, kterou pak hardwarově opravili a softwarově vyvinuli algoritmus čistící snímky, aby byly co nejčistější a nejprůhlednější. A stejný

algoritmus se využívá i na snímky pořízené mamografem, který pomáhá dříve odhalit rakovinu prsu.

Zemi využíváme, či spíše zneužíváme, až příliš. Neskončí to jednou podobně s jinými vesmírnými tělesy?

Já si myslím, že poučení tím, co se děje právě na Zemi, se budeme snažit nezavádět ten samý scénář. Další věcí je, že pobyt na těchto tělesech minimálně v prvních letech, možná dokonce v prvních desítkách let, bude doménou vědeckých týmů, které nebudou mít zájem prostředí ničit, budou se snažit ho pochopit. V těch úvodních fázích nic špatného nehrozí a později se doufám lidstvo posune dál. K určité změně dochází už teď, kdy si třeba začínáme uvědomovat, jak plasty ničí oceány, a že s tím musíme něco udělat. A to se týká i dalších prohešků vůči životnímu prostředí.

Čili jste optimista?

Rozhodně jsem optimista. Kosmický výzkum má výhodu v tom, že nám pomáhá lépe chápat naši vlastní planetu a tím ji chránit. Můžeme důkladněji mapovat různé změny, ke kterým na ní dochází. Ať už jde o změny teplot nebo o obsahy skleníkových plynů v atmosféře, změny proudění a další procesy. Vesmírný výzkum nás posouvá technologicky, abychom byli soběstační a uměli lépe znovu využívat suroviny a produkovali co nejméně odpadu. Při těch dlouhodobých misích se nemůžete chovat jako na Zemi, musíte se uskromnit a ideálně co nejvíc věci recyklovat a chovat se udržitelně. A pokud se tyto technologie podaří přivést zpět na Zemi, velmi si tím pomůžeme.

Věda a catering – to nejde příliš dohromady. Cateringu se věnuju jen někdy, když mám čas. Rád vařím, i když nejsem profesionální kuchař, ale odpočinu si u toho.

NEZAPOMENUTELNÉ OKAMŽIKY S PŘÁTELI

Vytvořte si vlastní fotoobraz se slevou 20 %

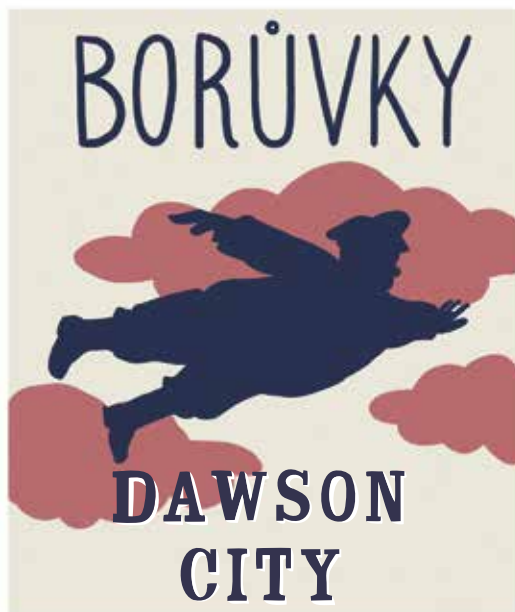
Některé zážitky si stojí zato připomínat.

slevový kód VC20

TAFOTKA.CZ

Nečekejte, akce platí pouze do konce prosince 2018.

BORŮVKY

DAWSON CITY

LETOS SE U NÁS URODILLO TOLIK BORŮVEK, ŽE JSME NEVĚDĚLI, CO S NIMI. KDYBYCHOM JE MOHLI VYVÁŽET, JSME PŘES NOC MILIONÁŘI.

BYLY VELKÉ JAKO SLEPIČÍ VEJCE A SLADKÉ JAKO SOBÍ MLÉKO.

Tohle je taky borůvka?

Borůvku snad poznáš, ne?

LIDI ŘÍKALI, ŽE TO SOUVISÍ BUĎ S ERUPCEMI NA SLUNCI NEBO S NĚJAKÝMI VÝBUCHY V RUSKU A ŽE NÁS ČEKÁ TUHÁ ZIMA.

Vypadáš jako jedna zpěvačka z Bělehradu.

KAŽDOPÁDNĚ BYLY NAŠE LESY ÚPLNĚ MODROČERNÉ. A NAŠE RUCE A PUSY TAKY.

Zítra budou borůvky na borůvkách s borůvkama.

Ne, borůvky už ne.

Žer, zima bude dlouhá.

JEDU JSME JE S JOGURTEM I PALAČINKAMI, ZKOUŠELI JE K LOSOSOVÍ I VLČÍM TLAPÁM.

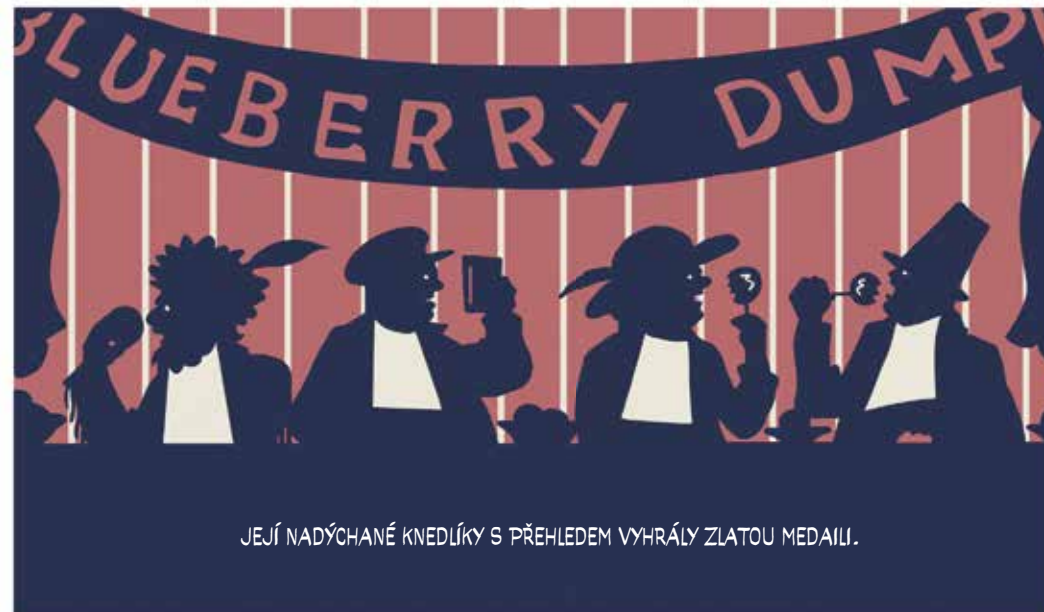

Nic nestaví tak dobře jako sušené borůvky.

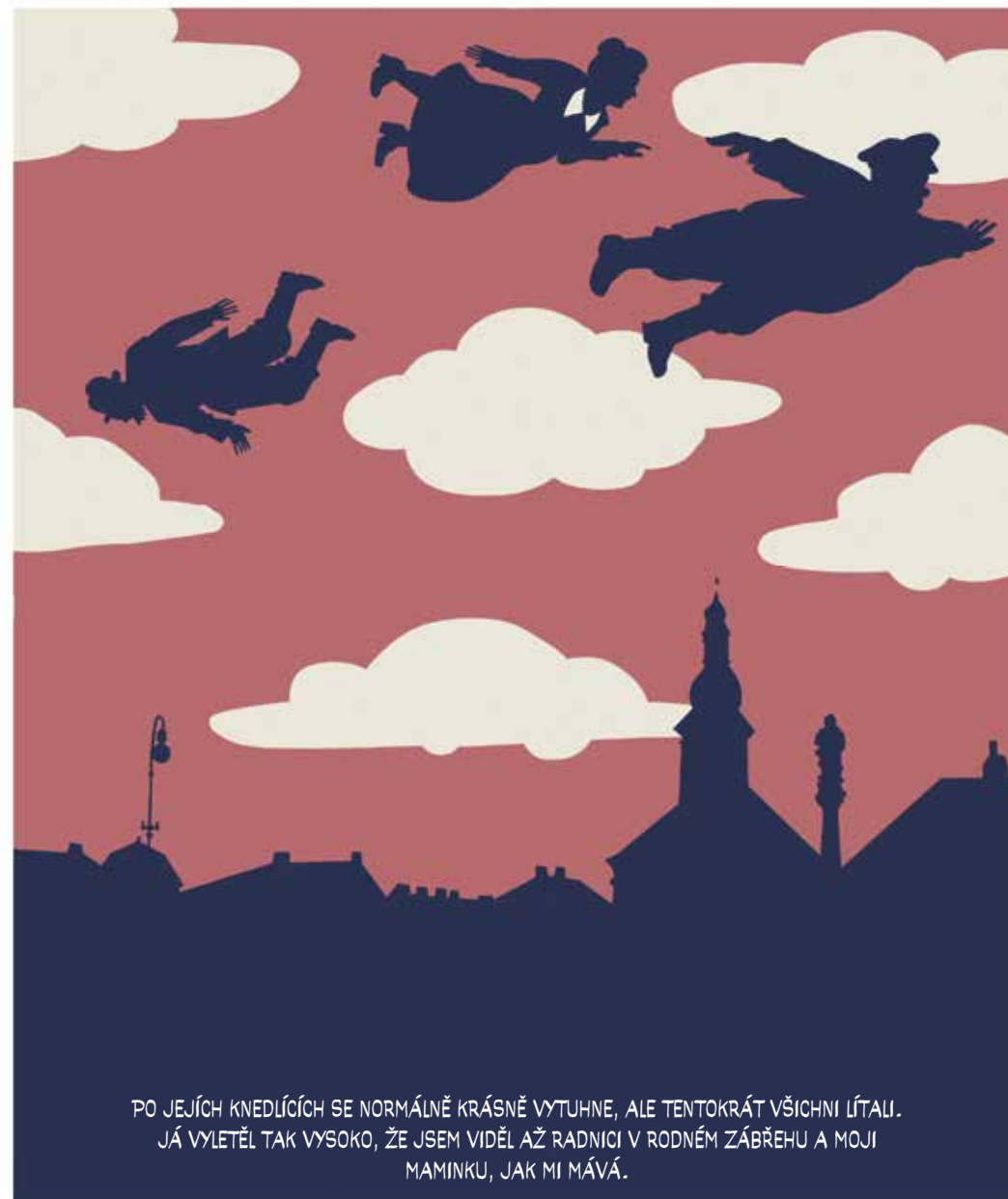
HROMADU JSME JICH TAKY NASUŠILI NA MEDVĚDÍ HNAČKU, CO NÁS TADY ČAS OD ČASU VŠECHNY PŘEPADNE. A NAKONEC SE U NÁS VE MĚSTĚ UPOŘÁDALY ZÁVODY O NEJLEPŠÍ BORŮVKOVÉ KNEDLÍČKY.

EMA SICE MOC VAŘIT NEUMÍ, ALE TOHLE JÍ JDE TAK DOBRĚ ŽE SE VŠICHNI OLIZUJÍ BLAHEM.

JEJÍ NADÝCHANÉ KNEDLÍČKY S PŘEHLEDEM VYHRÁLY ZLATOU MEDAILI.

PO JEJÍCH KNEDLÍČKÁCH SE NORMÁLNĚ KRÁSNĚ VYTUHNE, ALE TENTOKRÁT VŠICHNI LÍTALI. JÁ VYLETĚL TAK VYSOKO, ŽE JSEM VIDĚL AŽ RADNÍCI V RODNÉM ZÁBŘEHU A MOJI MAMINKU, JAK MI MÁVÁ.

Jsem ráda, že vám chutnalo.

BOHUŽEL SE UKÁZALO, ŽE NENÍ BORŮVKA JAKO BORŮVKA A ŽE TEN TROTL BLACK BUĎ POTŘEBUJE BREJLE NEBO RÁKOSKOU PŘES RUCE. SPLETL SI BORŮVKY S VRANÍM OKEM!

Tak co, už to staví?

Zatím ne.

DALŠÍ DNY CELÉ DAWSON CITY STRÁVILO NA ZÁCHODĚ. STRÍDAVĚ V SEDĚ A V KLEČE. ZACHRÁNILY NÁS TY USUŠENÉ BORŮVKY. NE TY, CO NASBÍRAL BLACK, ALE TY, CO JSEM NASBÍRAL JÁ.

▲ Patricia Gallasová

▲ Michal Bubílek

▲ Jan Palas

▲ Zdeněk Selner

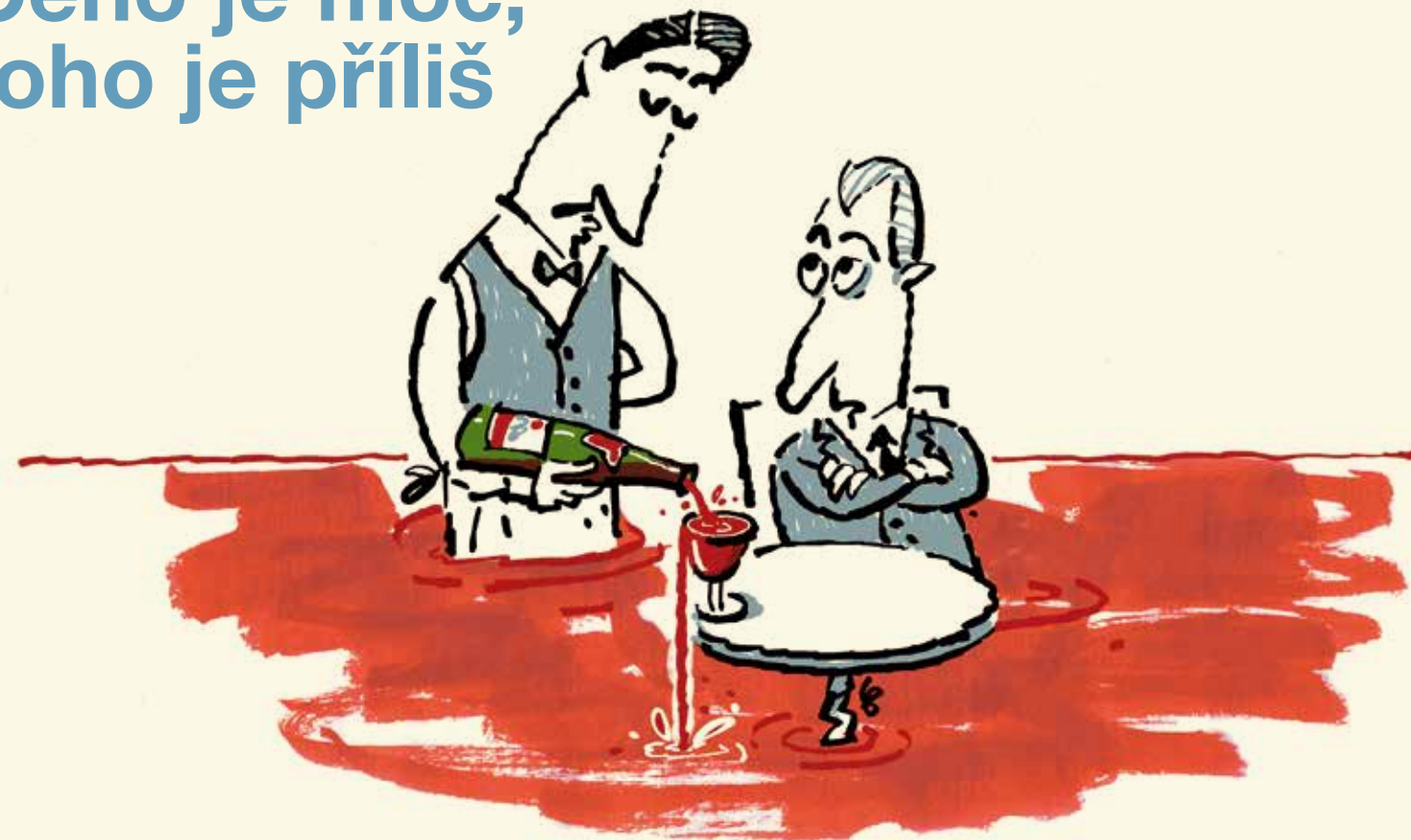

▲ Jan Končal

Další sportovci se těší z Bernardovy ceny Fair Play. Basketbalistka Patricia Gallasová, jejíž tým prohrával, nezaváhala přiznat, že míč do autu poslala ona a ne protihráčka. Cyklista Michal Bubílek a orientační běžec Jan Palas, pro které je pomoc zraněnému důležitější než samotné vítězství v závodě. Podobně jako fotbalista Jan Končal, který odmítl vstřelit gól do prázdné brány, když viděl, jak se brankář zranil. A nakonec i Zdeněk Selner, hasič, který se pro záchranu lidského života bez zaváhání vrhnul do hořícího auta.

Bernardova cena Fair Play

Čeho je moc, toho je příliš

Nic se nemá přehánět. Když už podvacaté během několika dní vyskočí z televizní obrazovky jinak celkem slušná reklama na Trivago, které srovnává ceny hotelů, ani ve snu by mě nenapadlo server navštívit, byť bych možná mohl ušetřit významný peníz.

Přehánět se to nemá ani s pitím. Vzpomínám si, že při imatrikulaci na Vysoké škole lesnické a dřevařské jsem vypil tolik panáků, že jsem v předsálí objal významného školního funkcionáře a vykřikoval: „Rektore, ty kluku ušatej, tebe mám rád.“ Já si to nepamatuju, ale kamarádi mě přesvědčili, že se to opravdu stalo. Naštěstí rektor byl velkorysý, nebo taky pil moc, a na mé drzé výkřiky zapomněl, takže jsem nemusel školu opustit ještě před zahájením studia a hlásit se po roce jinam.

S pitím jsem měl i jiný, tentokrát vážný milostný problém. Usiloval jsem o velmi krásnou spolužačku na gymnáziu. První dva měsíce jsme spolu chodili po venku nebo

seděli v kavárně. Měsíc trvalo, než jsem ji poprvé políbil, po druhém měsíci jsme oba nezávisle na sobě dospěli k závěru, že už je čas, abychom se milovali. Zařídil jsem volný byt u chápavého strýce, koupil dvě lahve kvalitního vína a uklidil strýcův největší nepořádek. Jednu z lahví jsem otevřel už odpoledne a přidal pár panáků strýcovy whisky. V sedm hodin, kdy moje láska měla přijít, jsem už byl pod obraz, třebaže jsem si chtěl dodat jen odvahu, protože s žádnou dívkou jsem předtím nespál. Dívka nebyla ráda, když jsem ji hlaholivě pozdravil hned u dveří. Byl jsem tak rozparáděný, že sotva si sundala bundu, začal jsem ji svlékat a opakovat, jak moc ji miluju. No, abych to zbytečně neprotahoval, zřejmě si nepředstavovala takového super rychlíka, zřejmě na to chtěla jít něžně a pomalu. Nevím, utekla a od té doby jsem s ní nemluvil, bylo to těsně před maturitou. Dopil jsem víno a notně opilý jsem usnul na strýcově sedačce.

Před více než třiceti lety jsem pracoval v Podniku výpočetní techniky. Pro kolegy a samozřejmě i pro sebe jsem vymyslel originální závod nazvaný Gigantický běžecký sedmiboj. Byly to všechny běhy od stovky až po deset kilometrů. Stovku jsem vyhrál, na dvoustovce jsem byl třetí a pak už to se mnou šlo z kopce. Posledních pět kilometrů jsem už jenom šel, a to velmi ztěžka. Bohužel jsem nedbal rad své sportovně zaměřené manželky, která mě několikrát vyzývala, abych šel trénovat, a tudíž byl připravený. Po doběhu jsem padl na trávník a necítil jsem nohy a bolela mě hlava. Představa, že půjdu ze stadionu pěšky domů, mě vysloveně děsila. Naštěstí mě jeden méně zničený spoluběžec vzal domů autem. Horší bylo, že druhý den jsem nedokázal jít do práce a musel jsem se omluvit. Nebyl jsem jediný, a tak se Gigantický běžecký sedmiboj víckrát neopakoval.

Město nad řekami a kanály

Je mnohem mladší než Moskva, ale svou krásou s ní víc než zdatně soupeří. Poté, co Petr I. Veliký začátkem osmnáctého století porazil Švédy, rozhodl se vybudovat okolo ústí řeky Něvy nejprve přístav a pak nové hlavní město Ruska, jemuž dal název Sankt-Petěrburg. Poučený inkognito cestováním po Evropě chtěl vybudovat město západního střihu jako protiklad východní Moskvě, která vznikala chaoticky okolo Kremle. Dal Petrohradu řád, pravidelné ulice střídala náměstí a parky. Deset let poté, co začal město budovat, se sem přesunul carský dvůr a různé úřady. Na více než sto let se Petrohrad s malou přestávkou stal hlavním městem ruské říše. Až po Říjnové revoluci se metropolí opět stala Moskva a Petrohrad přejmenovaný na Lenigrad se ocitl v jejím stínu a začal chátrat.

Po vítězství revoluce nastal úpadek města. Mnohé kostely byly zbořeny a z vydrancovaných šlechtických paláců se staly úřady. Za druhé světové války město devět set dnů odolávalo německé blokádě, která samozřejmě poznamenala jeho tvář. Dalším mezníkem byl pád sovětského impéria, což zpočátku nemělo téměř žádný vliv na podobu města znovu přejmenovaného na Sankt-Petěrburg. Investovat do obnovy se začalo až po roce 2000.

Prohlídku Petrohradu je dobré začít na Palácovém náměstí, kde stojí Zimní palác, odkud bolševici v říjnu 1917 vyhnali členy Prozatímní vlády a chopili se moci. Zimní palác, z něhož se stalo muzeum, přežil četná bombardování za druhé světové války a dneska se skví v celé své kráse. Světle zelená fasáda, bílé sloupy a zlaté ozdoby odlehčují tuto obrovskou rezidenci s více než tisíci sály. Stavba z poloviny osmnáctého století je dílem Bartolomea Rastrelliho. Později k Zimnímu paláci nechala přistavět Kateřina Veliká Velkou a Malou Ermitáž, protože jako vášnivá sběratelka neměla kam umístit své sbírky. Právě Ermitáž je chloubou Petrohradu a může konkurovat i pařížskému Louvru. Ale orientace v bludišti chodeb a sálů je docela obtížná, takže se tu dá i zabloudit. V přízemí muzea jsou vystaveny artefakty z období starověku. V druhé sekci jsou pak umělecké předměty od Byzance až po dvacáté století, jsou tu carské klenoty včetně těch od slavného Fabergého. V prvním patře Zimního paláce se nacházejí místnosti carských dětí, Zlatý sál, Dubová knihovna a slavnostní Velký sál bohatě zdobený zlatem. Dechberoucí je pohled na takzvané Jordánské schodiště, které rovněž září zlatem a udívuje úchvatnou stropní freskou. Ze sbírek v tomto patře je třeba zmínit například díla francouzských umělců z patnáctého až osmnáctého století a dále expozice španělského, německého, holandského, italského a vlámského umění. Jsou tu k vidění díla El Greca, Rafaela a neuvěřitelných čtyřicet obrazů od Rubense. Pokud se člověk chce vyhnout velké frontě, je dobré si do Ermitáže koupit lístek předem přes internet.

Uprostřed Palácového náměstí se tyčí téměř padesát metrů vysoký Alexandrův sloup postavený v roce 1834 na počest vítězství nad Napoleonem. Na opačné straně náměstí naproti Zimnímu paláci stojí rozlehlá obloukovitá budova hlavního vojenského štábu. Kromě jiného jsou tu vystavena díla francouzských impresionistů i moderních umělců z dvacátého století Picassa, Matisse a dalších.

Nedaleko Palácového náměstí je v muzeu přeměněný Puškinův byt. Právě tady po osudném souboji s francouzským ctitelem své ženy slavný básník zemřel. Východně odtud se nachází park Letní sad vyzdobený mnoha sochami a fontánami. V parku stojí relativně skromný dvoupatrový Letní palác, který v létě obýval Petr Veliký. Je tu k vidění jeho postel, mnoho dalších předmětů a ve vitrínách četné kuriozity, které car sbíral.

Hlavní petrohradskou ulicí je více než čtyři kilometry dlouhý Něvský prospekt. Je tu řada kaváren (například bíle zařízená Literární kavárna, kde se zastavil Puškin před svým osudným soubojem), restaurací, obchodů. Zde si každý najde podnik odpovídající obsahu jeho peněženky.

Stolovaja je nejlevnější restaurační zařízení, vlastně jde o bufet, kde se nabízí tradiční ruská jídla. Jinak dobré pelmeně připomínající italské ravioli mají jednu nevýhodu, nepodávají se se žádnou omáčkou nebo třeba restovanou cibulkou, která by osvěžila jejich chuť. Ale v nabídce jsou různé zeleninové saláty. Z polévek nechybí tradiční ruský boršč se zakysanou smetanou, polévka z hřibů, zelná polévka šči, případně masová nebo rybí soljanka. Jako hlavní jídlo nabízejí brambory s masem, masové kuličky nebo golubce, což je chutné mleté maso zabalené v zelném listu.

Draž se jí v kavárnách, jako je třeba už zmíněná Literární kavárna, nabídka je obdobná. A pak přijdou na řadu restaurace podle míry komfortu, případně luxusu. Na Něvském prospektu je i luxusní restaurace Palkin, kterou zrušili bolševici a obnovili ji včetně bohatě zdobeného interiéru před několika lety. Do té si ale netroufáme ani nakouknout, protože v turistickém oblečení by si člověk připadal nepříhodně, a kdo ví, jestli by ho tam pustili. Podle průvodce tu večeře pro dva vyjde na víc než osmdesát dolarů. Ochutnat tu můžete moderní kuchyni i před-revoluční aristokratická jídla. Zajímavá je retro restaurace Dačiki rovněž na Něvském prospektu, jejíž interiér připomíná tradiční ruskou daču (chatu) a podávají tu jídla z minulého století – například rybí karbanátky s bramborovou kaší a k tomu na televizní obrazovce běží třeba Tři oříšky pro Popelku.

Ale vraťme se k památkám.

Na Něvském prospektu stojí palác slavné rodiny Stroganovových, podle níž se jmenuje známá kuchařská specialita. Bílo růžový palác, jehož průčelí se tyčí nad vodním kanálem, je přístupný veřejnosti, která může obdivovat rekonstruované pokoje. Ale zařízení není původní, to se zachovalo jen v Jusupovském

paláci ležícím na řece Mojce, ke kterému se dá zajet taxíkem. Právě ve sklepení tohoto paláce zabil kníže Jusupov mnicha Rasputina, který příliš a neblaze ovlivňoval carskou rodinu. Něvskému prospektu vévodí i Kazaňská katedrála, kterou zdobí mohutné klasicistní sloupoví.

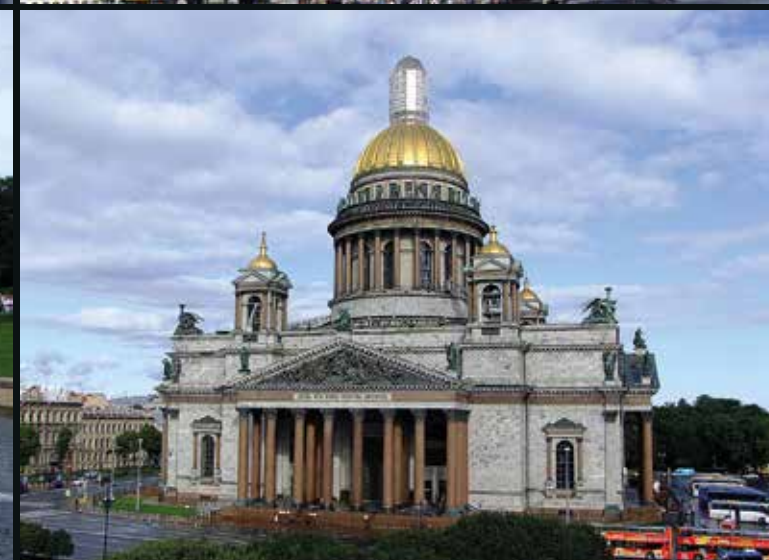
Pěšky se z Palácového náměstí s využitím dvou mostů dá dojít k Petropavlovské pevnosti s několika muzei a písčitou pláží, kde je ovšem koupání zakázané. Není čeho litovat, voda je tu i v létě hodně studená. Pevnost leží na druhém břehu řeky Něvy naproti Zimnímu paláci. Nedaleko pevnosti kotví slavný křižník Aurora, výstřely z jeho děla byla útokem na Zimní palác zahájena neblaze proslulá Velká říjnová revoluce, která stála na počátku dlouhého období komunistické diktatury. Prohlédnout se dají i loďní interiéry.

Dominantou náměstí sv. Izáka nedaleko Něvského prospektu je stejnojmenná katedrála s ohromující pozlacenou kopulí a pěkným výhledem na centrum města. Uprostřed náměstí postavili památník cara Mikuláše I. Na Divadelním náměstí stojí barokní chrám sv. Mikuláše a židovská Choraľová synagoga v maurském slohu. Naopak typicky pravoslavný chrám s barevnými cibulovitými kopulemi Vzkříšení Krista na krvi stojí u Gribojedovského kanálu. Nedaleko odtud je rozlehlé Ruské muzeum zaměřené na ruské umění. Jsou tu ikony Andreje Rubleva nebo obrazy nejslavnějšího ruského malíře z devatenáctého století Ilji Repina.

Z nábřeží u Zimního paláce a Admirality (blízko stojí na obrovském balvanu i slavná jezdecká socha Petra Velikého nazývaná podle Puškinovy básně Měděný jezdec) plují lodě do necelou hodinu vzdáleného Petěrghofu. Zdejší velký palác postavili na začátku osmnáctého století a v jeho polovině ho přestavěl Rastrelli. Za druhé světové války z něho zbyla ruina a spousta práce pro množství restaurátorů. Z interiérů, na jejichž kráse se zlatem nešetřilo, si člověk udělá názor na luxus, ve kterém žila carská rodina. Před palácem je spousta zlatě zbarvených soch a fontán, které připomínají francouzské Versailles. Kolem je obrovský park s dalšími fontánami a menšími stavbami, jako je třeba Ermitáž.

Nedaleko Petrohradu leží Carské selo s půvabným Kateřinským palácem, k jehož výzdobě bylo použito více než sto kilo zlata a kráslí ho pozlacené cibulovité kopule. Cesta tam je poněkud složitější, musí se několikrát přestupovat nebo jet taxíkem, což vyjde docela draho. Bohužel před palácem bývá v létě i několikahodinová fronta, kde občas mezi nervózními čekajícími lidmi dochází ke konfliktům.

Pobyť v Petrohradu lze zakončit loďní projížďkou po kanálech, odkud je zajímavý pohled na město a jeho památky. Kanálů je tu spousta a městem protéká i několik řek. Není to sice tak romantický zážitek, jakým je projížďka na gondole po benátských kanálech, ale člověk by si ji neměl nechat ujít.

Zámek v Černé Hoře

Hrad Černá Hora postavili ve třináctém století, dodnes z něj zůstala jen čtyřhranná věž. Nejstarším jeho známým majitelem byl Matouš z Černé Hory. Velmi důležitým vlastníkem byl významný politik své doby Albrecht Černoohorský z Boskovic, který nechal přebudovat chátrající hrad v pohodlný renesanční zámek. Začátkem osmnáctého století zámek vyhořel a ruina se dočkala opravy až téměř po sto letech. Zcela obnovený byl zámek v polovině devatenáctého století. Dnes slouží jako domov pro seniory a navštívit jeho dvě nádvoří může turista dvě hodiny dopoledne nebo ve dvě hodiny odpoledne. V Černé Hoře je solidní, ale nijak špičková pizzerie a dražší pivovarská restaurace, v níž může člověk ochutnat i pštroší maso. Pštrosy chovají kousek odtud na farmě a také nabízejí pštroší speciality.

ČESKÁ ASOCIACE MANAŽERŮ INFORMAČNÍCH TECHNOLOGIÍ

it

PROJEKT ROKU 2017
15. ROČNÍK

VÍTĚZNÝ IT PROJEKT ROKU 2017

Implementace IS KARAT
ve firmě ČKD Blansko Holding a.s.

KARAT Software

Třetí
do sbírky

Karel Gott
Bernard Bohemian Ale
Nová edice
2019

V PRODEJI OD PROSINCE

Na život!

Karel Gott

DALŠÍ ČÍSLO V LEDNUI